

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Godlewski (spr.)

Sędziowie: SO Joanna Andrzejak - Kruk

SO Brygida Łagodzińska

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2014 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej o świadczenie pieniężne

z wniosku wierzycieli: (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. i (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C.

przeciwko dłużnikom: B. K. i N. P.

w przedmiocie skargi dłużniczki na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)w P.R. L.w postaci postanowień z dnia 14 czerwca 2013 roku w sprawach o sygn. akt Km (...), Km (...)i Km (...)w zakresie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego

na skutek zażalenia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym(...)w P. R. L.

na postanowienie Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 12 listopada 2013 roku

w sprawie II Co 5023/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO J. Andrzejak - Kruk SSO K. Godlewski SSO B. Łagodzińska

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w punkcie 1 oddalił skargę na postanowienie Komornika Sądowego R. L.z dnia 14 czerwca 2013 roku w sprawie o sygn. akt Km (...); w punkcie 2 w trybie art. 759 § 2 k.p.c. w zw. z art. 770 k.p.c. zmienił postanowienia Komornika Sądowego R. L.z dnia 14 czerwca 2013 roku w sprawie o sygn. akt Km (...)w zakresie pkt. 3 w ten sposób, iż koszty postępowania egzekucyjnego ustalił na łączną kwotę 5.826,18 zł, w punkcie 3 w trybie art. 759§ 2 k.p.c. w zw. z art. 770 k.p.c. zmienił postanowienie Komornika Sądowego R. L.z dnia 14 czerwca 2013 roku w sprawie o sygn. akt (...)w zakresie pkt. 4 i 5 w ten sposób, iż koszty postępowania egzekucyjnego ustalił na łączną kwotę 10.357,38 zł; w punkcie 4 kosztami postępowania skargowego obciążył dłużnika B. K..

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 767 § 4 k.p.c. skargę wnosi się do Sądu w terminie tygodniowym od dnia czynności, gdy strona lub osoba, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź

zagrożone, była przy czynności obecna lub o jej terminie zawiadomiona, w innych wypadkach - od dnia zawiadomienia o dokonaniu czynności strony lub osoby, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, a w braku zawiadomienia - od dnia, w którym czynność powinna być dokonana. Zgodnie natomiast z art. 767³ k.p.c. jeżeli skargę wniesiono po terminie, albo nie uzupełniono w terminie jej braków, sąd odrzuca skargę, chyba że uzna, iż zachodzi podstawa do podjęcia czynności na podstawie art. 759 § 2 k.p.c.

Gdyby nawet ustalić, iż skarga złożona w niniejszej sprawie została złożona z przekroczeniem ww. terminu, to z uwagi na treść przepisu art. 759 § 2 k.p.c. zw. z art. 770 k.p.c. Sąd jako zobligowany do takiej powinności orzekł jak w pkt. 2 i 3 sentencji postanowienia, i to z powodów o których mowa poniżej.

Zgodnie z treścią art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2006 roku, nr 167, poz. 1191 ze zm.) w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 15% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże w przypadku wyegzekwowania świadczenia wskutek skierowania egzekucji do wierzytelności z rachunku bankowego, wynagrodzenia za pracę, świadczenia z ubezpieczenia społecznego jak również wypłacanych na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zasiłku dla bezrobotnych, dodatku aktywizacyjnego, stypendium oraz dodatku szkoleniowego, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 8% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

W myśl ust. 2 powołanego przepisu w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 823 Kodeksu postępowania cywilnego komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela zgłoszony przed doręczeniem dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 1/10 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

Z dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy wynika, iż na poczet długu objętego tytułem wykonawczym złożonym w sprawie o sygn. akt Km(...)w dniu 23 maja 2013 roku dokonano bezpośredniej wpłaty na rzecz wierzyciela w wysokości 111.735,31 zł (k. 13 akt), przy czym informacja o bezpośredniej wpłacie została udzielona Komornikowi Sądowemu w dniu 31 maja 2013 roku, i to wraz z wnioskiem o umorzenie postępowania egzekucyjnego z uwagi na spłatę zadłużenia (k. 76 akt Km (...)).

Skoro w sprawie doszło do dobrowolnej wpłaty na rzecz wierzyciela kwoty 111.735,31 zł (a nie jak wskazał wierzyciel kwoty 111.479,23 zł), to zgodnie z treścią przywołanego przepisu art. 49 ust. 2 ukse właściwie naliczona opłata stosunkowa powinna wynosić kwotę 5.586,76 zł (5% kwoty 111.735,31 zł). Należy podnieść, iż choć kwota ww. wpłaty nie została uiszczona Komornikowi (lecz bezpośrednio wierzycielowi), to nie można przyjąć, iż w żaden sposób nie doszło do wyegzekwowania należnego roszczenia. Zaistniał bowiem bezpośredni związek pomiędzy czynnościami podjętymi przez Komornika a zachowaniem trzeciodłużnika w postaci zapłaty dochodzonego roszczenia.

Treść karty rozliczeniowej znajdującej się w aktach Km (...)wskazuje, iż po doliczeniu pozostałych opłat pobranych od wyegzekwowanych kwot łączna opłata stosunkowa wynosi 5.639,48 zł (należy doliczyć 26,91 zł; 8,23 zł; 4,51 zł; 8,70 zł; 4,37 zł).

Z dołączonych do sprawy zwrotnych potwierdzeń odbioru korespondencji doręczanej za pośrednictwem Poczty wynika, iż w sprawie miało miejsce 20 takich doręczeń (a w tym 2 przesyłki zostały zwrócone), co w konsekwencji oznacza, iż właściwie naliczone wydatki w zakresie doręczeń powinny wynosić 116,70 zł (20x5,65 zł = 113 zł + 2 zwroty 2x1,85 zł= 116,70 zł).

Do kosztów należy doliczyć opłaty porto w łącznej kwocie 10 zł oraz koszty uzyskania informacji w wysokości 60 zł (vide: karta rozliczeniowa).

Reasumując stwierdza się, iż poprawnie określone koszty postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt Km (...) wynoszą 5.826,18 zł.

Z dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy wynika, iż na poczet długu objętego tytułem wykonawczym złożonym w sprawie o sygn. akt Km (...) w dniu 23 maja 2013 roku dokonano bezpośredniej wpłaty na rzecz wierzyciela w łącznej wysokości 203.264,69 zł (k. 14 i 15 akt), przy czym informacja o bezpośredniej wpłacie została udzielona Komornikowi Sądowemu w dniu 31 maja 2013 roku (k. 69 akt Km (...)).

Skoro w sprawie doszło do dobrowolnej wpłaty na rzecz wierzyciela kwoty 203.264,69 zł (a nie jak wskazał wierzyciel kwoty 203.520,77 zł), to zgodnie z treścią przywołanego przepisu art. 49 ust. 2 ukse właściwie naliczona opłata stosunkowa powinna wynosić kwotę 10.163,23 zł (5% kwoty 203.264,69 zł). Należy podnieść, iż choć kwota ww. wpłaty nie została uiszczona Komornikowi (lecz bezpośrednio wierzycielowi), to nie można przyjąć, iż w żaden sposób nie doszło do wyegzekwowania należnego roszczenia. Zaistniał bowiem bezpośredni związek pomiędzy czynnościami podjętymi przez Komornika, a zachowaniem trzeciodłużnika w postaci zapłaty dochodzonego roszczenia.

Treść karty rozliczeniowej znajdującej się w aktach Km (...) wskazuje, iż po doliczeniu pozostałych opłat pobranych od wyegzekwowanych kwot łączna opłata stosunkowa wynosi 10.225,18 zł (należy doliczyć zgodnie z kartą rozliczeniową 21,15 zł; 10,08 zł; 20,50 zł; 10,22 zł).

Z dołączonych do sprawy zwrotnych potwierdzeń odbioru korespondencji doręczanej za pośrednictwem Poczty wynika, iż w sprawie miało miejsce 21 takich doręczeń (a w tym 3 przesyłki zostały zwrócone), co w konsekwencji oznacza, iż właściwie naliczone wydatki w zakresie doręczeń powinny wynosić 124,20 zł ($21 \times 5,65 \text{ zł} = 118,65 \text{ zł} + 3 \text{ zwroty } 3 \times 1,85 \text{ zł} = 124,20 \text{ zł}$).

Do kosztów należy doliczyć opłaty porto w łącznej kwocie 8 zł (vide: karta rozliczeniowa).

Reasumując stwierdza się, iż poprawnie określone koszty postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt Km (...) wynoszą 10.357,38 zł.

Z uwagi na okoliczność, iż w sprawie o sygn. akt Km (...) B. K. nie jest stroną postępowania egzekucyjnego (brak legitymacji) należało orzec jak w pkt. 1 sentencji postanowienia.

Zażalenie na postanowienie złożył komornik sądowy, wnosząc o uchylenie lub zmianę zaskarżonego postanowienia w zakresie punktu 2 oraz 3 oraz o obciążenie dłużnika kosztami niniejszego postępowania.

Skarżący zakwestionował wysokość opłaty stosunkowej ustalonej przez Sąd Rejonowy.

Podniósł, że stan faktyczny niniejszej sprawy przedstawia się w sposób łudząco podobny do postępowania rozstrzygniętego przez Sąd Okręgowy w K., który w uzasadnieniu postanowienia z dnia 09.09.2011 r. sygn. VII Cz (...) wskazał, iż dłużnik winien zwrócić koszty niezbędne do celowego prowadzenia egzekucji zgodnie z obowiązującą w postępowaniu egzekucyjnym zasadą odpowiedzialności dłużnika za koszty egzekucji - niezależnie od wyniku postępowania. W sprawie rozpatrywanej przez Sąd Okręgowy w K. doszło do zaspokojenia należności wierzyciela w okresie, kiedy komornik podjął szereg czynności egzekucyjnych, a dłużnik uiszczył należność pod ich wpływem, w celu uniknięcia dalszej egzekucji.

Sąd Okręgowy w K. podtrzymał decyzję komornika o obłożeniu dłużnika opłatą wymienioną w art. 49 ust. 1 u.k.s.e. uzasadniając to związkiem przyczynowo-skutkowym łączącym wszczęcie postępowania egzekucyjnego z bezpośrednią spłatą całości zobowiązania wierzycielowi oraz wykładnią art. 49 ust. 2 u.k.s.e., rozumianego w ten sposób, iż w zakreślonym stanie faktycznym sprawy nie było już „kwoty pozostałej do wyegzekwowania” od której można by było obliczyć 5 % tytułem opłaty stosunkowej. Spłata kwoty bezpośrednio wierzycielowi została zatem zakwalifikowana

jako kwota wyegzekwowana w ramach postępowania egzekucyjnego, a czynność dłużnika polegająca na wpłacie sum wierzycielowi, by ten w dalszej konsekwencji złożył wniosek o umorzenie egzekucji zgodnie z art. 825 k.p.c., traktowana być winna jako próba obejścia normy z art. 49 ust 1 u.k.s.e.

W przedmiotowej sprawie to działania komornika, który wszczął postępowanie egzekucyjne i dokonał szeregu czynności w sprawie, w tym wszczęcia postępowania w trybie egzekucji z nieruchomości, zmobilizowały dłużników do spłaty należności. W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że dłużnicy B. K. oraz N. P. nie regulując zobowiązania w terminie, przesądzili o konieczności późniejszego poniesienia ciężaru kosztów egzekucyjnych. Wierzyciel wnosząc o umorzenie egzekucji w sprawie KM (...) nie zrezygnował z żadnej części roszczenia bowiem otrzymał jego całość. W sprawie KM (...) wierzyciel wobec otrzymania części świadczenia, zrezygnował jedynie z prowadzenia egzekucji z nieruchomości, żądając kontynuowania w pozostałym zakresie tytułem pozostałej kwoty odsetek. Postępowanie egzekucyjne odniosło zatem skutek w postaci zaspokojenia wierzyciela.

Zgodnie z art. 49 ust. 2 u.k.s.e. opłata 5 % pobierana jest od tej części świadczenia, której wierzyciel nie otrzymał i z której dochodzenia od dłużnika w danym postępowaniu egzekucyjnym zrezygnował składając wniosek o umorzenie. W wyżej wymienionych sprawach spełnienie przez dłużników świadczenia bezpośrednio do rąk wierzycieli w toku egzekucji jest następstwem wszczęcia egzekucji i czynności podjętych przez komornika, zaś sam sposób zapłaty (do rąk komornika czy wierzyciela) nie ma pod tym względem żadnego znaczenia w omawianym kontekście. Tym samym nie ma żadnych podstaw do przyjęcia stanowiska skarżącej, że naliczone koszty prowadzonej egzekucji nie należą się komornikowi sądowemu bowiem uregulowała należność bezpośrednio do rąk wierzyciela. A skoro tak - koszty te, które obowiązana jest ponieść dłużniczka (solidarnie z dłużnikiem N. P.) podlegają rozliczeniu pomiędzy stronami z chwilą zakończenia tego postępowania przy zastosowaniu zasad wynikających z art. 770 k.p.c.

Skarżący wskazał, że w przepisach kodeksu postępowania egzekucyjnego oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji brak jest przepisów przewidujących tok postępowania oraz sam charakter dobrowolnej wpłaty dokonanej przez dłużnika. Jeśli dłużnik w toku postępowania egzekucyjnego, które wypada bezskutecznie ze wszelkich sposobów wskazanych przez wierzyciela, dokonuje dobrowolnej wpłaty u komornika, ten zgodnie z art. 49 ust. 1 u.k.s.e. pobiera od niej 15%, przyjmując iż została ona „wyegzekwowana”. Analogiczna wpłata dokonana u wierzyciela zgodnie z poglądem Sądu Rejonowego nie może zostać zakwalifikowana jak „wyegzekwowana” i zgodnie z art. 49 ust 2 u.k.s.e. wiązać się powinna z uiszczeniem 5% opłaty stosunkowej. Przyjęcie tej wykładni, prowadzi do konkluzji, iż takie samo działanie dłużnika - spłata zobowiązania, w tej samej sytuacji prawnej - jako strona w postępowaniu egzekucyjnym, różniące się tylko podmiotem odbierającym, rodzi inne skutki prawne. Bezpośrednia spłata wierzyciela jako ucieczka dłużnika przed prowadzoną egzekucją, winna kwalifikowana być jako wyegzekwowanie należności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się oczywiście bezzasadne.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, przyjmując je za własne.

Na wstępie należy wyjaśnić rozróżnienie pojęć: świadczenia wyegzekwowanego i świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, celem prawidłowego ustalenia wysokości opłaty stosunkowej pobieranej przez komornika sądowego.

Zarówno Trybunał Konstytucyjny jak i Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wielokrotnie zwracał uwagę na konieczność rozróżniania tych właśnie dwóch pojęć, którymi ustawodawca posługuje się w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U.2011.231.1376 j.t.). Mianowicie w sytuacji gdy ustawodawca posługuje się pojęciem wartości wyegzekwowanego roszczenia, oznacza to, że warunkiem pobrania opłaty stosunkowej jest skuteczne dokonanie egzekucji określonego roszczenia – por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 maja 2005 r. P 6/04, OTK-A 2005/5/50, Dz.U.2005/94/796. Nadto Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie P 13/11, OTK-A 2012/6/67, Dz.U.2012/759 wskazał, że zgodnie z art. 49 ust.

1 ustawy o komornikach w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera opłatę stosunkową po pierwsze od dłużnika, a po drugie - uzależnioną od wysokości wyegzekwowanego świadczenia. Celem wprowadzenia tej normy było zwiększenie zainteresowania komorników skutecznością i efektywnością egzekucji przez uzależnienie wysokości uzyskiwanych dochodów od wartości realnie wyegzekwowanych świadczeń. Za takim rozumieniem niniejszego pojęcia opowiada się również część przedstawicieli doktryny – przykładowo A. Marciniak w komentarzu do ustawy o komornikach..., s. 261-263. Wskazuje on, że przez „wyegzekwowane świadczenie”, o którym mowa w art. 49 ust. 1 u.o.k.s.e., należy rozumieć wyłącznie świadczenie wyegzekwowane przez komornika. Wyegzekwowanym świadczeniem nie jest świadczenie spełnione do rąk wierzyciela.

Natomiast użyty w treści art. 49 ust. 2 u.o.k.s.e. zwrot „wartość świadczenia pozostałego do wyegzekwowania”, od której to wartości komornik winien pobrać 5-procentową opłatę stosunkową, oznacza wartość świadczenia objętego wnioskiem wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego lub świadczenia, którego egzekucja uległa umorzeniu na podstawie art. 823 k.p.c. Jest to wartość świadczenia, które pozostawałoby do wyegzekwowania, gdyby nie doszło do umorzenia postępowania egzekucyjnego. Nie ma przy tym znaczenia przyczyna, z powodu której wierzyciel zażądał umorzenia postępowania egzekucyjnego. Może nią być na przykład uzyskanie świadczenia bezpośrednio od dłużnika lub potrącenie – por. Jarosław Świeczkowski, Komentarz do art.49 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, system informacji prawnej LEX.

Sąd Okręgowy w niniejszym składzie podziela omówione stanowisko i uznaje przy tym za nieprzekonujące stanowisko zaprezentowane w orzeczeniu, na które powołał się skarżący. W związku z powyższym należało uznać, że Sąd Rejonowy prawidłowo skorygował wysokość opłaty stosunkowej w sprawach egzekucyjnych Km (...)i Km (...)ustalając ją w oparciu o przepis art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U.2011.231.1376 j.t.) tj. jako 5% sumy pozostałej do wyegzekwowania, czyli jako 5% sumy pieniężnej wpłaconej przez dłużniczkę bezpośrednio wierzycielowi, przy czym wysokość tych wpłat została prawidłowo ustalona przez Sąd Rejonowy, co wynika z potwierdzenia złożenia dyspozycji przelewu (k.13-15 akt II Co 5023/13), ponadto okoliczność ta nie była kwestionowana przez skarżącego.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

SSO J. Andrzejak - Kruk SSO K. Godlewski SSO B. Łagodzińska

Zarządzenie :

1. Odnotować i zakreślić;
2. odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć wierzycielom, dłużnikom oraz skarżącemu - komornikowi sądowemu;
3. po nadejściu z.p.o. akta zwrócić Sądowi I instancji.

P., dnia 7 marca 2014 r.

SSO K. Godlewski